

SAMPLE QUESTION BANK
T.Y.B.A.
PSYCHOLOGICAL TESTING &
STATISTICS
PAPER NO IV
SEM.V

1. विश्वसनीयताहीसंकल्पना..... शीसंबंधितआहे.
अ .विश्वास
ब .सातत्य
क .प्रामाणिकपणा
ड .खरेपणा

2. चाचणीसादरकरतअसतानाचाचणीसादरकर्त्याच्याअवधानआणिप्रेरणेमुळे .....घडतो.
अ . प्रमाद
ब . व्यत्यय
क .गुणवर्धन
ड . खंड

3. शालेयमुलांच्याउपलब्धीचेमापनकरण्यासाठी .....कसोटीचावापरकेलाजातो.
अ .बुद्धिमापन
ब .अभिरूची
क .अभिक्षमता
ड .संपादन

4. गिल्फोर्डच्यामते "व्यक्तीच्याठिकाणीवारंवारआढळणारा,सापेक्षतः स्थिरअसणाराकसोटीव्यक्तीपरत्वेभिन्नतादर्शवणारावर्तनप्रकारम्हणजे..... मानसिकहोय".
- अ .वर्तनप्रकार
ब. गुणधर्म
क .अभिरूची
ड .अभिक्षमता
5. ....याप्रकारामध्येएकचकसोटीएकाचव्यक्तीवरकिंवासमूहावरदोनवेगवेगळ्यावेळीसादरकेलीजाते.
- अ .चाचणीपुनर्चाचणी
ब. अर्धखंडीतचाचणी
क .पर्यायचाचणी
ड .कुडर - रिचर्डसनचाचणी
6. ज्याकसोटीद्वारे .....राहणाऱ्यागुणधर्माचेमापनकरतांनाचाचणीपूनर्चाचणीवापरतात .
- अ.बदलत
ब . सापेक्षतः स्थिर
क. गतिमान
ड .तात्पुरते
7. समांतरणीयचाचणीच्याएफॉर्मआणिबीफॉर्मप्राप्तांकाचामध्यवविचलनदोन्ही .....असतात.
- अ .विरुद्ध
ब .वेगवेगळे
क .समान
ड .भिन्न
8. पर्यायीचाचणीमध्येएफॉर्मवबीफॉर्मयामधीलविधानांचीकाठिण्यपातळी .....असलीपाहिजे .
- अ . भिन्न
ब .वेगळी
क .विरुद्ध
ड .सारखी
9. एकाचकसोटीचेदोनभागकरूनतेप्रयुक्तानादिलेजातातयाला .....विश्वसनीयताम्हणतात.

- अ .पर्यायीचाचणी
- ब. अर्धखंडीचाचणी
- क .पुनर्चाचणी
- ड .कुडर - रिचर्डसनचाचणी

10. .... यांच्यासूत्राच्याआधारेअर्धखंडितचाचणीचीविश्वसनीयतानिर्देशांककाढतायेतो.

- अ .गटमन
- ब .कुडर - रिचर्डसन
- क . स्पियरमन- ब्राऊन
- ड .बिने

11. .... यासूत्राच्याआधारेविधानांतर्गतसुसंगतताविश्वसनीयतातपासतायेते.

- अ .गटमन
- ब .कुडर - रिचर्डसन
- क . स्पियरमन- ब्राऊन
- ड .बिने

12. कसोटीतीलविधानांच्याआधारेवेगवेगळ्यावर्तनप्रकारांचेमापनकेलेजातेत्यास..... कसोटीम्हणतात.

- अ .एकजिनसी
- ब.बहुजिनसी
- क .सामूहिक
- ड . असामूहिक

13. प्रयुक्तानेदिलेल्याकसोटीचेमापनदोनवेगवेगळ्यापरीक्षकांकडूनकेलेजातेयाला.....

विश्वसनीयताम्हणतात.

- अ .पुनर्चाचणी
- ब.पर्यायी
- क .समांतर
- ड .परीक्षाअंतर्गत

14. कसोटीची विश्वसनीयतानिर्धारित करण्यासाठी कोणती पद्धती वापरावी हे कसोटीच्या ..... अवलंबून असते.

- अ . गुणावर
- ब. हेतूवर
- क . भिन्नतेवर
- ड . समानतेवर

15. कसोटीतील विधाने वरवर पाहून कसोटी कोणत्या वर्तन प्रकाराची मापन करणे हे ठरवणे म्हणजे ..... यथार्थता होय.

- अ. आशयात्मक
- ब. दर्शनीय
- क. भाकीत
- ड. निकष

16. कसोटीची वैधता निर्धारित करण्यासाठी अन्य प्रकारे अपेक्षाकोष्टक तयार केले जाते त्यास ..... असे म्हणतात.

- अ. कटऑफ
- ब. सापेक्षकोष्टक
- क. परिपूर्णकोष्टक
- ड. अपूर्णकोष्टक

17. रचनात्मक यथार्थता यालाच ..... यथार्थता असेही म्हणतात.

- अ. आशयात्मक
- ब. संकल्पनात्मक
- क. दर्शनी
- ड. कथनात्मक

18. .... संख्याशास्त्र मध्ये लहान शानमुनागटाच्या आधारे संपूर्ण समग्राबाबत भाकीत करतात.

- अ. वर्णनात्मक

ब.सहसंबंधत्मक

क. अनुमानात्मक

ड.मानसशास्त्रीय

19आजार, व्याधी, आणि अपंगत्वाची लागण, वाटचाल, उपचार, आणि प्रतिबंध यांच्यामधील मानसशास्त्रीय घटकांच्या भूमिका जाणून घेण्यास ---- कडून प्राधान्य दिले जाते.

- आरोग्यमानसशास्त्र
- चेताविज्ञान
- शरीरशास्त्र मानसशास्त्र
- मनोचिकित्सा मानसशास्त्र

20. पर्यायी मूल्यांकन ----- शी अधिक संबंधित असते.

- अल्पसंख्यांक समाजातील लोक
- दिव्यांगव्यक्ती
- बहुसंख्य समाजातील लोक
- वंचित समाजातील लोक

21.एका व्यक्तीला दुसऱ्या व्यक्ती पासून वेगळी ठरवणारी वैशिष्ट्यपूर्ण आणि सापेक्षता टिकाऊ बाब म्हणजे ---- होय.

- गुणविशेष
- बुध्दीमत्ता
- व्यक्तीमत्व
- अभिक्षमता

22 .वर्तनाचे वर्णन किंवा स्पष्टीकरण देण्याच्या हेतूने मांडण्यात आलेली सुज्ञ आणि शास्त्रशुद्ध संकल्पना म्हणजे ----- होय.

- कल्पना
- संबोध
- रचना
- आषय

23..परीक्षण क्षमता कृती किंवा निरीक्षण कृतीच्या फलश्रुतीचा उल्लेख ----- असा केला जातो.

- व्यक्तवर्तन
- अबोध वर्तन
- सुपर्ण वर्तन
- नैसर्गिक वर्तन

24. अभिजात चाचणी सिद्धांत ----- या नावानेही ओळखला जातो.

- a. प्रतिसाद सिद्धांत
- b. सुप्त प्रतिसाद सिद्धांत
- c. वास्तवप्राप्तांकसिद्धांत
- d. वस्तुनिष्ठ प्रतिसाद सिद्धांत

25. कसोटी मार्फत मापल्या जाणारा / जाणाऱ्या गुणविशेष किंवा क्षमता यांच्याशी संबंधित नसलेला कसोटी प्राप्तांकांचा घटक म्हणजे ----- होय.

- a. प्रल्हादप्रचलन
- b. वास्तविक प्राप्तांक
- c. विश्वसनीय प्राप्तांक
- d. अविश्वसनीय प्राप्तांक

26. मानसशास्त्रीय चाचणीचा पुढीलपैकी कोणता निकष उत्तम निकष ठरू शकत नाही?

- a. विश्वसनीयता
- b. यथार्थता
- c. मानदंड
- d. गुणदान

27. एखाद्या व्यक्तीला एखाद्या मानसशास्त्रीय कसोटीवर प्राप्त झालेल्या प्राप्तांकाची तुलना, त्याच कसोटी वरील इतर लोकांच्या गटाला मिळालेल्या प्राप्तांकांशी करून, त्या व्यक्तीच्या प्राप्तांकाचा अर्थ लावण्याची पद्धत म्हणजे ----- होय.)

- a. मानदंडसंदर्भितपरीक्षण
- b. विश्वसनीयता-संदर्भित परीक्षण
- c. यथार्थता-संदर्भित परीक्षण
- d. गुणदान-संदर्भित परीक्षण

28. व्यक्तिगत प्राप्तांकाची तुलना करण्यासाठी वापरला जाणारा, एखाद्या चाचणी वरील एखाद्या समूहाच्या प्राप्तांकांशी संबंधित प्रदत्त म्हणजे ---- होय.

- a. वस्तुनिष्ठ नमुना
- b. प्रमाणितनमुना
- c. विश्वसनीय नमुना
- d. यथार्थ नमुना

29. एखाद्या चाचणीचे मानदंड निश्चित करण्यासाठी ती चाचणी ज्या लोकांसाठी तयार करण्यात आलेली असते, त्या लोकांच्या प्रातिनिधिक गटास देण्याची प्रक्रिया म्हणजे ---- होय.)

- a. चाचणीप्रमाणीकरण
- b. चाचणी प्रशासन

- c. गुणदान
- d. घटक विश्लेषण

30. नमुना निवडण्याच्या -----मध्ये पद्धतीमध्ये समष्टीची विभागणी छोट्या समूहामध्ये केली जाते.

- a. सोयीस्कर नमुना निवड
- b. पुंज नमुना निवड
- c. स्तरीयनमुनानिवड
- d. स्नोबॉल नमुना निवड

31. नमुना निवडीच्या----- पद्धतीमध्ये नमुन्यामध्ये भाग घेणाऱ्या व्यक्तींची निवड त्यांची उपलब्धता आणि त्यांची नमुन्यामध्ये सहभागी होण्याची इच्छा या आधारे केली जाते.

- a. सोयीस्करनमुनानिवड
- b. कोटा नमुना निवड
- c. स्नोबॉल नमुना निवड
- d. पद्धतशीर नमुना निवड

32. एखादी चाचणी देणाऱ्या विविध वयाच्या लोकांच्या नमुन्यांचे, त्या चाचणी वरील सरासरी प्राप्तांक --- -- सूचित होतात.

- a. लिंग मानदंड
- b. प्रादेशिक मानदंड
- c. वयमानदंड
- d. इयत्ता मानदंड

33.----- एखाद्या चाचणी वरील एखाद्या इयत्तेमधील विद्यार्थ्यांचे सरासरी गुण ----- वरून सूचित होतात.

- a. इयत्ताआधारितमानदंड
- b. वय आधारित मानदंड
- c. लिंग आधारित मानदंड
- d. प्रादेशिक मानदंड

34-- मुळे चाचणी प्राप्तांकांना अर्थ देण्यासाठी पार्श्वभूमी लाभते.

- a. विश्वसनीयता
- b. यथार्थता
- c. मानदंड
- d. आषय

35.----- मध्ये चाचणी देणाऱ्या एका व्यक्ती समूहाला प्राप्त झालेल्या प्राप्तांकांच्या वितरणाचा उपयोग त्या चाचणीवर भविष्यात प्राप्त होणाऱ्या प्राप्तांकांच्या कॅल्क्युलेशन साठी केला जातो.

- a. लवचिक संदर्भ समूह गुणदान प्रणाली
- b. प्रवाही संदर्भ समूह गुणदान प्रणाली)
- c. कार्यात्मक संदर्भ समूह गुणदान प्रणाली
- d. स्थिरसंदर्भसमूहगुणदानप्रणाली

36. निकष-संदर्भीय कसोट्या ----- शी अधिक संबंधित असतात.

- a. यथार्थता
- b. मानदंड
- c. विश्वसनीयता
- d. प्राप्तांक

37. चाचणीवर प्राप्त झालेले वास्तविक प्राप्तांक प्रचलन आणि एकूण प्रचलन यांच्यातील संबंध दर्शवणारा निर्देशांक म्हणजे ----- होय.

- a. यथार्थता सहगुणक
- b. प्रमाण विचलन
- c. विश्वसनीयतासहगुणक
- d. प्रमाणित प्राप्तांक

38. चाचणीवरील प्राप्तांकामधील परिवर्तनशीलतेच्या कारणस्रोतांचे वर्णन करण्यासाठी पुढीलपैकी कोणते संख्याशास्त्र उपयुक्त ठरते?

- a. प्रमाणविचलनवर्ग
- b. यथार्थता सहगुणक
- c. विश्वसनीयता सहगुणक
- d. यादृच्छिक प्रमाद

39. मापन केले जाणाऱ्या परिवर्तका खेरीज अन्य परिवर्तकांमुळे मापणा मध्ये निर्माण होणारी त्रुटी म्हणजे ----- होय.

- a. वस्तुनिष्ठ प्रमाद
- b. पद्धतशीर प्रमाद
- c. मापनप्रमाद
- d. यादृच्छिक प्रमाद

40. मापन प्रमाणाचे वर्गीकरण ----- आणि ----- प्रमाद अशा प्रकारांमध्ये करता येते.)

- a. यादृच्छिकवपद्धतशीर
- b. निरपेक्ष व सापेक्ष
- c. व्यक्तिनिष्ठ व वस्तुनिष्ठ

d. विश्वसनीय व अविश्वसनीय

41. मापन प्रक्रीयेतील लक्ष्य परिवर्तक सोडून, इतर परिवर्तकांमधील अनाकलनीय विचलने आणि विसंगती यांच्यामुळे निर्माण होणारा प्रमाद म्हणजे ----- होय.

a. पद्धतशीर प्रमाद

b. वस्तुनिष्ठ प्रमाद

c. यादृच्छिकप्रमाद

d. व्यक्तिनिष्ठ प्रमाद

42. पुढील पैकी कोणत्या स्रोतामुळे प्रमाद प्रचरण उद्भवत नाही?

a. चाचणी प्रशासन

b. चाचणी निर्मिती

c. चाचणीमाहितीपुस्तिका

d. गुणदान आणि अर्थ विवरण

43. एखाद्या मानसशास्त्रीय चाचणीतील विधाने तसेच अन्य चाचण्यामधील विधानांमध्ये आढळणारी भिन्नता म्हणजे ---- होय.

a. घटकनमुनानिवड

b. पुंज नमुना निवड

c. स्नोबॉल नमुना निवड

d. प्रासंगिक नमुना निवड

43 .एकाच समूहाला एकच मानसशास्त्रीय चाचणी दोन वेगवेगळ्या वेळी घेऊन, दोन्ही वेळेला मिळालेल्या प्राप्तांकांची तुलना करून, त्या मानसशास्त्रीय चाचणीची विश्वसनीयता काढण्याची पद्धत म्हणजे ---- होय.

a. अर्ध खंडीत पद्धती

b. पर्यायी चाचणी पद्धती

c. चाचणीपुनर्चाचणीपद्धती

d. समांतर प्रपत्र पद्धती

44. चाचणी पुनरचाचणी विश्वसनीयता अनेकदा ---- या नावानेही ओळखली जाते.

a. स्थिरतासहगुणक

b. समकक्षता सहगुणक

c. आषय सहगुणक

d. प्रचरण सहगुणक

45. ----- विश्वसनीयता मापनाची ----- पद्धत सापेक्षता स्थिर गुणविशेषांचे मापन करणाऱ्या कसोट्यांना लागू पडते.

- a. समांतर प्रपत्र विश्वसनीयता
- b. पर्यायी प्रपत्र विश्वसनीयता
- c. चाचणीपुनर्चाचणीविश्वसनीयता
- d. अर्धखंडीत विश्वसनीयता

46. चाचणीच्या विविध प्रपत्रावरील प्राप्ताकांमधील परस्पर संबंधाचे प्रमाण मापण्यासाठी ----- आणि ----- विश्वसनीयता मलापण पद्धतींचा उपयोग केला जातो.

- a. पर्यायीप्रपत्रआणिसमांतरप्रपत्र
- b. चाचणी-पुनर् चाचणी विश्वसनीयता
- c. अर्धखंडीत विश्वसनीयता
- d. विषम-सम विश्वसनीयता

47. चाचणीच्या विविध प्रकारातील परस्पर संबंधांचा उल्लेख ----- असा केला जातो.

- a. स्थिरता सहगुणक
- b. प्रचरण सहगुणक
- c. आषय सहगुणक
- d. समकक्षतासहगुणक

48. (एकाच चाचणीच्या दोन वेगळ्या पण सापेक्षता सारख्या प्रपत्रावर मिळालेल्या परिणामांमधील सुसंगतीचा उल्लेख ----- असा केला जातो.

- a. समांतर प्रपत्र विश्वसनीयता
- b. पर्यायीप्रपत्रविश्वसनीयता
- c. अर्धखंडीत विश्वसनीयता
- d. चाचणी-पुनर् चाचणी विश्वसनीयता

49----- एकाच चाचणीच्या साधारणपणे सारख्याच असणाऱ्या दोन आवृत्ती मधील संबंधाचे मापन ----- विश्वसनीयते माफत केले जाते.

- a. निरीक्षक अंतर्गत विश्वसनीयता
- b. समांतरप्रपत्रविश्वसनीयता
- c. अर्ध-खंडीत विश्वसनीयता
- d. चाचणी-पुनर् चाचणी विश्वसनीयता

50. एकाच चाचणीचे दोन समान भाग करून ती चाचणी एकदाच सोडवायला देऊन, दोन्ही भागावर प्राप्त झालेल्या दोन प्राप्तांक यांची तुलना करून ----- विश्वसनीयता काढली जाते.

- a. अर्धखंडितविश्वसनीयता
- b. चाचणी-पुनर् चाचणी विश्वसनीयता
- c. निरीक्षक अंतर्गत विश्वसनीयता

d. समांतर प्रपत्र विश्वसनीयता